

	Transcript Archief Ridder Duitse Orde, Balije te Utrecht.	RDO-OA 744.0.1	1438
Regel			Zin
1	Allen den ghenen die desen brieff zellen zien off hoeren lesen doe ic Bernt Snoeye van Schadewijck Willememssoen verstaen		1
3	dat ic gehuert heb teghen den Eersamen herr Herman van Keppell, landcomenduer der Balyen van Utrecht, En den ghemenen heren		
5	van den Duytschenhuse t(e) Utrecht, een hoeve lants geheiten die Duytsche Hoeve also als die gelegen is in den kerspelt van Houten streckende van der ka an den Rietsloet daer Jacopp Sloeyer naest gelant is an die zuytzijde mit lande dat hi hout van den Gestichte van Utrecht En an die noirtzijde naest gelant zijn die sieken bij Utrecht Johan uter Meent en joncfrow Lysebet die Machelems wijff was van der Strijpp. Item vijff		2
7	morghen lants die gelegen zijn teynden den Erffcamp, daer boven naest gelegen is die Rietsloet en beneden die Here van Sinte Marienweerde. Ite(m) achgteorghen en twee hont dat geheten is Wernaer, streckende van den Dwarswegh tot aen den Gheersloet, daer bove naest gelant is Johan S(ch?)adenaertszoen en Gijbrecht Tymanszen, beneden die paeplicke Provende van Houten en die Here van Sinte Marien. Item vyfftehalf hont en twentich roeden, daer boven naest gelant zijn Ghisebrecht Stijnen erffname en beneden Cuert van Starckenborch en Ghijsebrecht erffname voirs(creven). Item vier hont lants gelegen opp Loeriker Hoffstede, daer boven naest gelant zijn die Here		3 4 5
11	van Sinte Marien voirs(creven) en beneden een outaer in den Doem te Utrecht gesticht in Sinte Johans Baptisten ere, dat her Vrederix van de Hove te wesen plach. Item vierdehalff hont en seventien roeden lants gelegen te Houten, daer boven naest gelant zijn her Stevens		6
13	erffname van Nijwenvelt en beneden Ghijsebrecht Stijnen erffname tot ene ewelicken effpacht om viertien mudde weyts Utrechtsche mate goet comansgoet na den gewasse van den jare, die een helffte te betalen tot Sinte Martijnsmissie in den wijnter en die ander helffte tot Sinte Petersmissie ad Cathedram, alle jare tot ewelicken daghen toe off bijne eenre maent na elken termijn onbegrepen, bynnen der stat van Utrecht in der heren Cloister van den Duytschenhuse voirs(eyd) te houden op mijne cost en ampt, vrij en comerlois,		
15	sonder enigerhande offcortinghe van ouden werck off van nijwen, van her bede van schattinge off van eniger hande cost of onraet die opten voirs(creven) lande kome mach off weerden geset ende waer dat zake dat ik off mijne nacomelinge nyet en betaelden, in allen manieren voirs(creven), so bekenne ic dat wij vervallen sijn van alle hueren des erffpachts en van allen recht en toseggen dat wij anden voirs(screven) lande tot dien daghe toe hadden gehadt behoudelic den her van den Duytschenhuse haers versetens pachts en dan mogen die voirs(creven) heren hoeren vrijen wille doen mitten voirs(screven) lande dat te verbueren off te verkopen wijen dat en willen sonder enigerhande bekroen van mij off mijnen nacomelinge daer dese versumenisse by waer. geschiet. In kennisse der		
23	waerheit, want ick Bernt Snoeye van Schadewijck Wylllems Willemszoen voirs(creven) selver [...] seghell en heb. So heb ick om die meerre conde gebeden Geryt Johanssoen schout tertijt ynt Goeye en Dirck van Schadewijck Daemsoen desen brieff over my te besegelen en wij Gereijt Johanszoen en Dirck van Schadewijck Daemsoen voirs(eyd) hebben om bede wille Bernts Snoeyen van Schadewijck voirs(eyd) disse segelen an desen brieff gehangen. Ghegeven int jaer ons heren dusernt vierhondert achtendartich opp onsser liever herer vrouwen Annunciatio als sie gebotschappt wart dach ¹ .		7 8

	Hertaling (in bewerking!) Archief Ridder Duitse Orde, Balije te Utrecht.	RDO-OA 744.0.1	1438
Regel			Zin
1	Al degenen die deze brief zullen zien of horen voorlezen, laat ik Bernt Snoeye van Schadewijck Willememssoen weten		1
3	dat ik tegenover de eerbare heer Herman van Keppell landcommandeur van de Balije van Utrecht en het Bestuur van het Duitse Huis te Utrecht, gehuurd heb een hoeve ¹ land, de Duitse Hoeve genaamd, met de omvang zoals die nu is gelegen in de parochie Houten, strekkende van de kade langs de Rietsloot waar, aan de zuidzijde, Jacopp Sloeyer ² naast geland is met land dat hij in pacht heeft van Het Gesticht van Utrecht en, aan de noordzijde, de sieken bij Utrecht Johan uter Meent en jonkvrouw Lijsebet, die de echtgenote was van Machelem van der Strijpp ³ . Idem vijf morgen land, die gelegen zijn aan het eind van de Erfkamp, waar de Rietsloot aan de bovenzijde grenst en beneden het land ligt van de heren van het convent van Sint Marieënweerde. Idem acht morgen en twee hont, dat Wernaer heet, strekkende van de Dwarsweg tot aan de Geersloot, daarboven naast geland zijn Johan Schadenaertszoen en Gijbrecht Tijmanszen, beneden de provende ⁴ van de pastorie te Houten en land van de heren van het convent van Sint Marie. Idem viereenhalf hont en twintig roeden land, daarboven naast geland zijn de erfgenamen van Ghisebrecht Stijnen en beneden Cuert van Starckenborch en de erfgenamen van Ghijsebrecht Stijnen voornoemd. Item vier hont lants gelegen opp Loeriker Hoffstede, daer boven naest gelant zijn die Here van Sinte Marien voirs(eyd) en beneden een altaer in den Doem te Utrecht gesticht in Sinte Johans Baptisten ere, dat her Waderix van de Hove te wesen plach. Item vierdehalff hont en seventien roeden lants gelegen te Houten, daer boven naest gelant zijn her Stevens erffname van Nijwenvelt en beneden Ghijsebrecht Stijnen erffname tot ene ewehcken effpacht om viertien mudde weyts Utrechtsche mate goet comanschaet na den gewasse van den jare, die een helffte te betalen tot Sinte Martijnsmissie in den wijnter en die ander helffte tot Sinte Petersmissie ad Cathedram, alle jare tot ewehcken daghen toe off bijne eenen maent na elken termijn onbegrepen, bynnen der stat van Utrecht in der heren Cloister van den Duytschenhuse voirs(eyd) te houden op mijne cost en ampt vrij en comerlois, sonder		
5			2
7			3
9			4
11			5
13			6
15			
17			

¹ Dat is Maria Boederschap welk feest op 25 maart gehouden werd.

<p>19</p> <p>21</p> <p>23</p> <p>25</p> <p>27</p>	<p>enigerhande offcortinghe van ouden werck off van nijwen, van her bede van schattinge off van eniger opten voirs(eyde) lande kome mach off weerden geset ende waer dat zake dat ik off mijne nacomelinge allen manieren voirs(eyd) so bekenne ic dat wij vervallen sijn van alle hueren des erffpachts en van allen wij anden voirs(eyde) lande tot dien daghe toe hadden gehadt behoudelick den her van den Duytschenhuse en dan mogen die voirs(eyde) heren hoeren vrijen wille doen mitten voirs(eyde) lande dat te verbueren off (te) willen sonder enigerhande bekroen van mij off mijnen nacomelinge daer dese versmoin( ) by wuer. waerheit, want ick Bernt Snoeye van Schadewijck Willemszoen voirs(eyd) Seluerk(.....) seghell die meerre conde gebeden Geryt Johanssoen schout tertijt ynt Goeeye en Dirck van Schadewijck my te besegelen en wij Gereijt Johanszoen en Dirck van Schadewijck Daemszoen voirs(eyd) Snoeyen van Schadewijck voirs(eyd) disse segelen an desen brieff gehangen. Ghegeven int vierhondert achtendarich opp onsser herer vrouwen Annunciatio als sie gebotschappt wart dach.</p>	<p>hande cost of onraet die nyet en betaelden, in recht en toseggen dat haers versetens pachts verkopen wijen dat en Geschiet in kennisse der en heb, so heb ick om Daemszoen desen brieff over hebben om bede wille Bernts jaer ons heren dusent</p>	<p>7</p> <p>8</p>
<p>⁰ http://www.mijn-genea.nl/genea/member/jansen/snoy-willamsz-van-schayck/1661348/persoonskaart. Dan zou deze Bernt Snoeye niet langer met de naam Van Schadewijck bekend staan, maar met de verbastering? Van Schayck</p>			
<p>¹ Hoe groot is een hoeve? Hierop is geen eenduidig antwoord te geven, want een hoeve land is geen voorgeschreven oppervlakte maat. Afhankelijk van de grondsoort is het juist groot genoeg om een gezin een bestaan te bieden. In het Kromme Rijngebied kan een hoeve zowel 32 als 20 of 16 morgen groot zijn. In de omgeving van Langbroek kan een hoeve 32 morgen groot zijn. Op de stroomruggen komen zowel 20 als 16 morgen voor. We weten niet waar de "Duytsche Hoeve" precies gelegen heeft. In de akte wordt van deze hoeve gezegd "also als die gelegen is in den kerspell van Houten", wat volgens ons gelezen moet worden als: "met een omvang zoals die (in 1438) gelegen is in de parochie Houten". De hoeve is dan waarschijnlijk geen 20 of 16 morgen groot meer. NB: een morgen is circa 8500 vierkante meter, een morgen is gelijk aan 6 hont, een hont is 100 vierkante roeden, een roede is 144 vierkante voet.</p>			
<p>² In de akte wordt nauwelijks interpunctie gebruikt. Volgens ons is hier sprake van drie belendingen aan de noordzijde:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) (land van) de zieken van Utrecht. Een instelling wordt niet genoemd. Het zou om het Bartholomeus gasthuis in Utrecht kunnen gaan dat in 1367 werd gesticht als logement voor behoeftige reizigers. In 1378 werd het een instelling voor zieken, onder de naam Bartholomeus gasthuis, met Willem van Abcoude als beschermheer. Bij zijn overlijden, in 1407, liet deze Willem van Abcoude het gasthuis goederen en geld na en toen werd ook een stichtingsakte opgesteld. (Bron: http://www.bartholomeusgasthuis.nl .) 2) (land van) Johan Utermeent. Over hem weten we niets. In de 15^e eeuw bezitten Utermeents grond in Bunnik en Odijk. Met onze Johan is nog geen verband aangetoond. 3) (land van) jonkvrouw Liesbeth, gehuwd geweest met ene Machelem. Wordt hier Liesbeth van der Strijp of Machelem van der Strijp bedoeld? We gaan uit van dat laatste. Wat weten we over Liesbeth en Machelem? Ook over haar weten wij niets. Een Machelem van der Stripe wordt genoemd als lid van Onsser Vrouwen Broederschap de Mijne Calanders, oftewel de Kleine Kalende-broederschap te Utrecht. Hij staat vermeld tussen leden die overleden zijn tussen 1388 en 1425. Maar achter zijn naam staat geen overlijdensjaar. De broederschap bestond uit slechts 20 leden, 2 priesters en 18 leken. Alleen als een lid overleed, werd een nieuw lid gekozen. Op dezelfde pagina staat een Jacop Sloeyer, ook zonder overlijdensjaar, vermeld. (Bron: Bijdragen en mededeelingen van het Historisch Genootschap. Deel 8. Kemink & Zoon, Utrecht 1885; pagina 143. http://www.dbnl.org/tekst/_bij005188501_01/_bij005188501_01_0006.php .) 			
<p>³ Eigenlijk is een provende het recht op de opbrengst uit het eigendom van een kerkelijke instelling. Denk daarbij aan rente uit kapitaal, pachtgeld uit onroerend goed of de winst na verkoop van de oogst. Hier wordt als belending een stuk land als provende van de pastorie van Houten genoemd. Het is niet waarschijnlijk dat de pastoor van Houten voor eigen onderhoud dat stuk land zelf bewerkt. Het wordt waarschijnlijk verpacht en de pachtgelden zijn bestemd voor het onderhoud van de pastoor.</p>			
<p>Herman van Keppel was landcommandeur van de Balije van Utrecht van 1422 tot 1442. Nog op 27 september 1413 wordt hij genoemd als commandeur van Ootmarsum. Van 1421 tot 1422 als landcommandeur van de Balije van Westfalen. Bron: Ridderlijke Duitse Orde, Utrecht.</p>			